

Suomen Kulttuurirahasto
19.6.2013

Luetaan yhdessä -verkoston toimintaraportti 2011–2012

Tiivistelmä

Luetaan yhdessä on valtakunnallinen verkosto, joka tukee maahan muuttaneiden naisten kotoutumista. Suomalaisnaisten verkosto tarjoaa vapaaehtoistyönä suomen ja ruotsin kielen opetusta maahanmuuttajanaيسille. Verkoston hallinnollinen vetovastuu on Suomen Akateemisten Naisten Liitolla. Luetaan yhdessä -ryhmien kielenopetus tapahtuu kerran viikossa, kahden tunnin ajan kokoontuvissa opetusryhmissä. Ryhmät toimivat erilaisten yhteistyökumppaneiden tarjoamissa tiloissa. Useimmiten toimitilat tarjoaa kunta (38 % tiloista), tai kolmannen sektorin toimija (26 % tiloista).

Luetaan yhdessä verkoston toimintakausi 2011–2012 rahoitettiin pääosin Suomen Kulttuurirahaston myöntämällä 110 000 euron tuella. Tuella katettiin mm. opetusaineisto, vapaaehtoisten koulutus sekä koordinaattorin palkkakustannukset. Kaikki muu opetus- ja hallinnollinen työ tehtiin vapaaehtoistoimintana palkatta. Kauden kulut olivat yhteensä 129 877 €.

Toimintakauden aikana verkosto laajeni kuudelle lisäpaikkakunnalle ja uusia ryhmiä syntyi 23. Vapaaehtoisten määrä kasvoi 35 % ja opiskelijoiden 34 %. Toimintakauden lopussa 70 opetusryhmässä 384 vapaaehtoista opetti 1107 maahan muuttanutta opiskelijaa. 2011 verkostolle myönnettiin oikeusministeriön Demokratiapalkinto työstään maahan muuttaneiden hyväksi. Toimintakauden 2011–2012 aikana 376 opiskelijaamme ympäri Suomen siirtyi eteenpäin ryhmistämme muihin opintoihin tai työhön.

Verkostossa annettiin suomenkielen opetusta vuoden 2011 aikana yhteensä 3236 tuntia ja vuoden 2012 aikana 4827 opetustuntia. Yhteensä toimintakauden aikana opetusta annettiin 8063 tuntia (a 45 min.). Vapaaehtoistyötunteina mitattuna opetusta annettiin maahanmuuttajanaيسille 31 043 tuntia (a 45 min.).

RegFin-mallia hyödyntäen voidaan laskea vapaaehtoistyön taloudellinen vaikuttavuus. Laskentakaavaa hyödyntäen Luetaan yhdessä -verkoston vapaaehtoistyön arvo oli 617 063 euroa toimintakauden 2011–2012 aikana. Mikäli vastaava opetus olisi toteutettu kunnallisesti, olisivat jo pelkät minimipalkkakustannukset olleet 667 000 euroa.

Verkoston oma-arvion mukaan toimintakausi on ollut onnistunut. Verkoston toimintakaudelleen asettamat tavoitteet saavutettiin moninkertaisesti. Uusia opetusryhmiä syntyi yli kaksinkertainen määrä tavoitteisiin nähden, tavoiteltu vapaaehtoismäärä saavutettiin lähes kolminkertaisesti, ja tavoiteltu opiskelijamäärä saavutettiin yli nelinkertaisesti. Lisäksi verkoston yhteyteen luotiin uusi toimintamuoto, Auroras, tukemaan korkeakoulutettujen maahan muuttaneiden naisten verkostoitumista ja sijoittautumista suomalaiseen työelämään. Pidemmän ajan haasteita verkostolla on mm. Auroras -toiminnan vakiinnuttaminen sekä Luetaan yhdessä -toiminnan rahoituksen turvaaminen tuleviksi vuosiksi.

Toiminnan kuvaus ja tavoitteet

Luetaan yhdessä on valtakunnallinen verkosto, joka tukee maahan muuttaneiden naisten kotoutumista. Suomalaisnaisten verkosto tarjoaa vapaaehtoistyönä suomen ja ruotsin kielen opetusta maahanmuuttajanaishille. Ensisijainen kohderyhmä ovat eri syistä koulutuksen ja kotouttamistoimien ulkopuolelle jääneet lukutaidottomat tai suomen kieltä taitamattomat naiset. Opetus tähtää arjessa tarvittavan kielitaidon parantamiseen, naisten yhteiskunnan ja kulttuurin tuntemuksen lisäämiseen sekä verkostoitumiseen paitsi suomalaisten myös muiden maahan muuttaneiden naisten kanssa.

Verkoston hallinnollinen vetovastuu on Suomen Akateemisten Naisten Liitolla. Toimintaa ohjaa ohjausryhmä, jossa on SANL:n jäsenten lisäksi Zonta International Piiri 20:n ja UN Women Suomi ry:n edustajat. Toimintaa on rahoittanut vuosina 2011–2012 Suomen Kulttuurirahasto.

Luetaan yhdessä -ryhmien kielenopetus tapahtuu kerran viikossa, kahden tunnin ajan kokoontuvissa opetusryhmissä. Opetus on opiskelijoille ilmaista: opettajat työskentelevät vapaaehtoisesti. Verkoston rahoituksella tuetaan opiskelijoiden oppikirjoja. Verkostolla ei ollut vuosina 2011–2012 yhteistä tarkkaa opetussuunnitelmaa. Useimmat ryhmät laativat lukuvuodelle oman suunnitelman, jonka mukaan opetus eteni. Monien opiskelijoiden kielen opiskelun tekee mahdolliseksi se, että lapset voivat tulla mukaan oppitunneille. Muutamissa Luetaan yhdessä -ryhmissä on mukana myös miehiä.

Opettajat ja opiskelijat

Luetaan yhdessä -verkoston opettajat ovat vapaaehtoisia naisia kaikilta työelämän eri aloilta. Opettajuus ei edellytä opettajan koulutusta tai kuulumista naisjärjestöön. Monet vapaaehtoisista ovat kuitenkin eläkkeellä olevia opettajia.

Luetaan yhdessä -verkoston opiskelijat ovat erittäin heterogeeninen ryhmä: opiskelijoiden taustat eroavat niin koulutukseltaan, iältään, suomenkielentaidon tasoltaan kuin kulttuuritaustaltaankin. Opiskelijoita on verkostossa kaikista maanosista, eniten opiskelijoita on kuitenkin Afrikan maista, Aasiasta sekä Itäisen Euroopan maista. Myös opiskelijoiden ikäjakauma on suuri: 19 % opiskelijoista on 15–25 -vuotiaita, 67 % 26–50 -vuotiaita ja 14 % yli 50-vuotiaita. Suuri osa opiskelijoista on nuoria kotona lapsiaan hoitavia äitejä. Joukossa on myös paljon seniorimaahanmuuttajia, joille Luetaan yhdessä -verkoston kaltainen ilmainen ja avoin toiminta on yksi harvoja tapoja opiskella suomen kieltä. Yli 20 % verkoston opiskelijoista käy työssä tai opiskelee päätoimisesti.

Taulukko 2. Opiskelijoiden työllisyystilanne

Työllisyys	%
Käy työssä	8
Opiskelee	14
Kotona (esim. työtön tai äitiyslomalla)	63
Ei tietoa	15
Yhteensä	100

Taulukko 3. Opiskelijoiden luku- ja kielitaidon taso

Oli ryhmään tullessaan	%
luku- ja kirjoitustaidoton	12
suomenkielentaidoton	44
käynyt korkeakoulua	15

Vapaaehtoisten laatimat opetusraportit osoittavat verkoston tavoittaneen kohderyhmänsä erinomaisesti. Verkoston opiskelijoista 12 % oli ryhmään tullessaan täysin luku- ja kirjoitustaidottomia ja 44 % suomenkielentaidottomia tai osasivat vain muutamia sanoja suomea. Luetaan yhdessä -toiminta on kuitenkin matalan kynnyksen toimintaa, johon kaikki tulijat ovat tervetulleita. Ryhmissä korkeakoulutuksen saaneita opiskelijoita onkin 15 %.

Taloudellinen yhteenveto

Luetaan yhdessä verkoston toimintakauden 2011–2012 rahoitti Suomen Kulttuurirahasto. Tuella katettiin opiskelijoiden oppikirjat ja muu opetusaineisto, paikalliset ja valtakunnalliset vapaaehtoisten opettajien koulutustilaisuudet sekä koordinaattorin palkkakustannukset. Kaikki muu opetus- ja hallinnollinen työ tehtiin vapaaehtoistoimintana palkatta. Kulttuurirahasto myönsi toimintakaudelle tukea 110 000 €. Lisäksi verkostosai pienimuotoisia tukia toimintakauden aikana muista lähteistä yhteensä 18 100 €¹. Vuoden 2011 budjetti oli 60 000 € ja 2012 budjetti oli 80 100 € (jolle jäännös vuodelta 2011 22 200 €). Toteutuneetkulut vuonna 2011 olivat 46 782 € ja 2012 kulut olivat 83 095 €, **yhteensä 129 877 €.**

Kirja- ja muihin oppimateriaaleihin kului 2011 aikana 14 448 € ja 2012 aikana 19 265 €. Valtakunnallisen seminaarin kulut olivat 2011 vuonna 7 737 € ja 2012 vuonna 11 371 €. Lisäksi paikallisiin seminaareihin kului 2011 aikana 1 156 € ja 2012 aikana 823 €.

Verkosto pysyi lähes suunnitellussa budjeteissa. Arvioitua enemmän rahaa kului erityisesti kirjakuluihin, mikä johtui verkoston nopeasta laajentumisesta. Palkka ja palkkojen sivukulut olivat 2011 aikana 12 126 € ja 2012 aikana 37 840 €. Muut hallinnolliset kulut, sisältäen toimistovuokran, olivat 2011 vuonna 10 176 € ja 2012 vuonna 11 471 €

Toiminnan laajeneminen

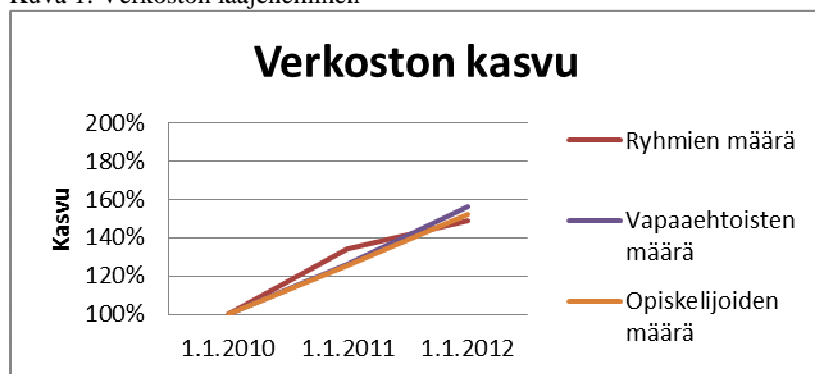
Luetaan yhdessä -verkosto toimi vuoden 2011 alussa 18 paikkakunnalla, vuoden 2011 lopussa 22 paikkakunnalla, ja vuoden 2012 lopussa 24 paikkakunnalla². Lisäksi Raaseporissa oltiin aloittamassa uutta ryhmää vuoden 2011 lopussa, mutta toiminta ei päässyt kokonaisuudessaan alkuun vielä 2012 vuoden aikanakaan. Toimintakauden aikana verkosto laajeni kuudelle lisäpaikkakunnalle.

Vuoden 2011 alussa verkostolla oli 47 opetusryhmää, vuoden 2011 lopussa 63 ryhmää, ja vuoden 2012 lopussa 70 ryhmää. Ryhmien määrä lisääntyi 23:lla. Uusia ryhmiä syntyi Helsinkiin viisi, Hämeenlinnaan kolme, Kotkaan kolme, Kuopioon kaksi, Vaasaan kaksi, Lahteen kaksi, Närpiöön yksi, samoin Ouluun, Poriin ja Tampereelle yksi sekä viisi Turkuun. Lisäksi Raumalla aloitettiin kotiopetusta. Ryhmätoiminta loppui puolestaan Nokialla ja Närpiössä. Vuoden 2012 lopulla isoimmat Luetaan yhdessä -kunnat olivat Helsinki (9), Tampere (6), Turku (8), Vaasa (8) ja Vantaa (8).

¹ Ely 5000€, Espoon kaupunki 4000€, OPH 6000€, Suomalainen Naisliitto 1300€, Vantaan kaupunki 1800€

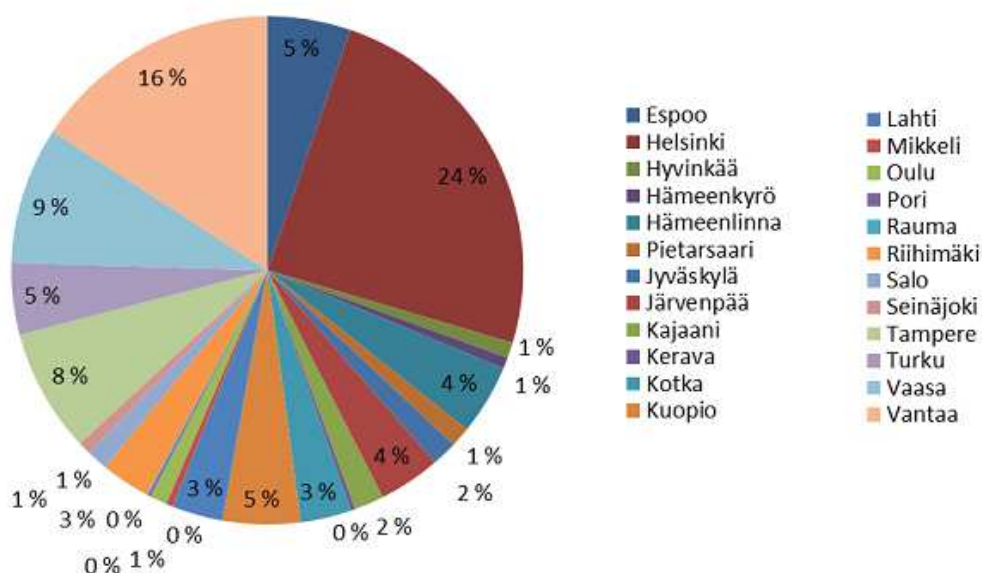
² Ly-kunnat: Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna, Jyväskylä, Järvenpää, Kajaani, Kerava, Kotka, Kuopio, Lahti, Mikkeli, Oulu, Pietarsaari, Pori, Rauma, Riihimäki, Salo, Seinäjoki, Tampere, Turku, Vaasa ja Vantaa

Kuva 1. Verkoston laajeneminen

Vuoden 2011 alussa verkossa toimi 246 vapaaehtoista opettajaa, vuoden lopulla 310 vapaaehtoista, ja vuoden 2012 lopulla vapaaehtoisia oli 384. Vuoden 2011 alussa verkoston kirjoilla oli 728 opiskelijaa, vuoden lopussa 912 opiskelijaa ja vuoden 2012 lopussa 1107. Toimintakauden aikana uusia opettajia toimintaan tuli näin ollen 138, ja määrä kasvoi 35 %. Puolestaan opiskelijamäärä lisääntyi 379 opiskelijalla, ja kasvua oli 34 %.³

Kuva 2. Opiskelijoiden jakautuminen alueittain %

Luetaan yhdessä -verkoston opiskelijoista enemmistö opiskelee pääkaupunkiseudulla, 45 % kaikista verkoston opiskelijoista. Myös Turussa, Tampereella, Vaasassa ja Kuopiossa on paljon opiskelijoita. Kolmannes opiskelijoista tulee pienemmiltä paikkakunnilta.

³ Kuntakohtaisia tietoja voi tiedustella erikseen hankkeen koordinaattorilta.

Opettajien saama koulutus

Luetaan yhdessä -verkosto järjesti vapaaehtoisten opettajien kouluttamiseksi sekä valtakunnallisia seminaareja että alueellisia pienryhmäseminaareja. Syksyllä 2011 verkosto järjesti valtakunnallisen opettajaseminaarin Hyvinkäällä. 150 osallistuneelle opettajalle maksettiin matkat ja seminaaritarjoilut. Seminaari aiheina olivat mm. ihmiskauppa, uusi kotoutumislaki, islam sekä suomenkielen opettaminen. Seuraavana vuonna 2012 seminaari järjestettiin Helsingissä, jossa osallistujia oli 160. Seminaarin teema oli *Oppimista monin tavoin*, aiheina käsiteltiin mm. selkokieliäisyyttä, toiminnallista oppimista sekä kielenoppimisen apuvälineitä.

Lisäksi toimintakauden aikana järjestettiin monia paikallisia tai alueellisia work shop -seminaareja useimmilla Luetaan yhdessä -paikkakunnilla joko itsenäisesti tai hankkeen koordinaattorin avustamana. Uusien ryhmien vapaaehtoiset koulutettiin koordinaattorin ja kokeneiden opettajien toimesta opettajan työhön. Joidenkin paikkakuntien vapaaehtoiset saivat toimintakauden aikana koulutusta myös kunnan tarjoamana esimerkiksi Espoossa, Helsingissä, Hämeenlinnassa, Lahdessa, Kotkassa, Turussa sekä Vantaalla.

Viestintä ja verkoston näkyvyys

Verkoston sisäinen viestintä tapahtui pääasiassa sähköisesti nettisivuja, sähköpostia ja verkoston Facebook-sivuja hyödyntäen. Toimintakauden alussa uudistettiin verkoston internetsivut ja verkostolle luotiin Facebook-sivut. Koordinaattorin tarjoama tuki puhelimitse ja tarvittaessa paikanpäälle Luetaan yhdessä -kuntaan matkustaen koettiin tärkeäksi paikallistasolla.

Vuosi 2011 oli Euroopan Unionin vapaaehtoistyön teema vuosi, ja Luetaan yhdessä -verkosto osallistui teemavuoden toimintaan monin tavoin. Verkosto oli mm. mukana Tuntili.fi -palvelussa, johon yksityiset henkilöt pystyivät luovuttamaan vapaaehtoistyötunteja eri järjestöille. Vapaaehtoistyövuoden kruunasi Luetaan yhdessä -verkoston saama Demokratiapalkinto. Viisi vapaaehtoistoimijaa sai ensimmäisen kerran myönnetty oikeusministeriön demokratiapalkinnot. Palkinnon tarkoitus on tehdä tunnetuksi suomalaista demokratiaa ja kansalaisyhteiskuntaa.

Palkinnon valitsijaraadissa oli viisi jäsentä, joista Marttaliiton toiminnanjohtaja Marianne Heikkilä valitsi Luetaan yhdessä -verkoston. Valintaperusteeksi hän kertoo: "Monikulttuurista ja valtakunnallista toimintaa, joka vahvistaa yhteisöllisyyttä, tukee vihapuheiden ja -käytöksen aikana suomalaisten ja maahanmuuttajien ennakkoluulotonta kohtaamista ja omaa vahvan eettisen sekä demokraattisen osallistumisen mahdollisuuden yhteiskuntaan naisten omaa osaamista vahvistamalla". Tasavallan presidentti Tarja Halonen luovutti palkinnon 8. joulukuuta Vapaaehtoistoiminnan juhlaseminaarissa Helsingissä.

Palkinto oli omiaan lisäämään Luetaan yhdessä -verkoston tunnettuutta ja näkyvyyttä vuonna 2011. Lisäksi vuoden 2011 aikana verkosto oli esillä mm. Helsingin Sanomissa, Anna-lehdessä, A-studioissa, YLE:n Aamutv:ssä, Me Naiset -lehdessä sekä lukuisissa paikallislehdissä ja nettijulkaisuissa. Seuraavana vuonna verkosto sai medianäkyvyyttä paitsi lukuisilla paikallisilla lehtijutuilla (esim. Helsinki, Hämeenlinna, Kotka, Lahti ja Vaasa) myös sähköisessä mediassa. YLE TV 1 teki verkostosta jutun kuuden uutisiin 4.10.2012. Lisäksi verkoston toiminta oli esillä myös valtakunnallisessa Me-lehdessä.

Erilaisiin vapaaehtoisille järjestettäviin tapahtumiin osallistumalla tehtiin toimintaa tunnetuksi. Toimintaa esiteltiin mm. vapaaehtoistoiminnan Menu-messuilla, Valtakunnallisilla

naistutkimuspäivillä, Active Life Village -messuilla, Monikulttuurisen vanhustyön messuilla sekä muissa paikkakuntakohtaisissa tapahtumissa. Lisäksi verkoston keskushenkilöitä oli puhumassa eri organisaatioiden järjestämässä tilaisuudessa verkoston toiminnasta, mm. Osallisena Suomessa -hankkeen neuvottelupäivässä, Martoissa ja naisjärjestö Soroptimisteissa. Myös paikallistasolla ryhmät esittelivät toimintaansa aktiivisesti erilaisissa tapahtumissa mm. Espoossa, Jyväskylässä, Mikkelissä, Turussa, Vaasassa sekä Vantaalla.

Yhteistyökumppanit

Luetaan yhdessä -verkoston toteutus eri paikkakunnilla on ratkaisevalla tavalla riippuvainen paikallisista yhteiskuntasuhteista ja yhteistyökumppaneista. Niiden avulla saadaan ryhmien toimitilat ja muuta toimintaa tukevaa apua maksutta. Yhteistyökumppaneilta ryhmät saavat apua usein myös viestintään. Verkostolla on myös hankekumppaneita, joiden kanssa kehitetään mm. erilaisia oppimateriaaleja tai muuta taustatukea ryhmille. Näitä hankkeita ovat mm. Planin Matkalla-hanke, MLL:n Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -hanke, Selkokeskus ja Kehitysvammaliiton Selkoilmaisuus arjen tukena -hanke, Monika Naisten liiton MoniNaisten Talo -hanke sekä Osallisena Suomessa -hankkeen alahankkeita.

Luetaan yhdessä -verkoston yli 70 ryhmää toimii erilaisten yhteistyökumppaneiden tarjoamissa tiloissa. Verkosto ei omista tai vuokraa mitään toimitiloja ryhmien käyttöön, vaan kaikki tilat on tarjottu ryhmien käyttöön ilmaiseksi. Usein uusi ryhmä perustetaan yhteistyökumppanilähtöisesti: verkostoon ottaa yhteyttä jokin yhteistyökumppani, joka tarjoaa tiloja verkostolle Luetaan yhdessä -toimintaa vastaan. Joskus myös valmiille vapaaehtoisryhmälle haetaan verkoston toimesta uusia tiloja ja yhteistyökumppaneita. Tilojen lisäksi yhteistyökumppanit tarjoavat usein ryhmälle materiaaliapua, kuten ilmaista tulostusta ja monistusta, ja mainostavat ryhmää kontakteilleen. Osa yhteistyökumppaneista tarjoaa verkoston vapaaehtoisille myös koulutusta ja koordinoivaa tukea etenkin silloin, jos samassa tilassa toimii useampi Luetaan yhdessä -ryhmä.

Vuosi 2011 ja 2012 on vahvasti värittänyt myös yhteistyö Osallisena Suomessa -hankkeen ja sen alahankkeiden kanssa. Osallisena Suomessa -hanke on yksi suurimmista vireillä olevista maahanmuuttajien kotouttamisen tehostamiseen tähtäivistä hankkeista. Hanke kehittää maahanmuuttajien koulutusta, työllistymistä ja yhteiskunnallisia valmiuksia. Koulutuksen vaihtoehtoisia toteuttamistapoja kokeillaan kuntien kehittämishankkeissa eri puolilla Suomea vuosina 2011–2013. Luetaan yhdessä -verkosto on ollut hankkeen yhteistyökumppani ja asiantuntija koko hankkeen suunnittelun ja toiminnan ajan.

Luetaan yhdessä -verkosto on tehnyt yhteistyötä pääasiassa erityistä tukea tarvitseville maahanmuuttajille suunnattujen hankkeiden kanssa eli nk. 2. polun kanssa. 2. polun hankkeita on Espoossa, Kuopiossa, Meri-Lapissa (Kemi-Tornio), Pudasjärvellä, Tampereella, Turussa, Vaasassa ja Vantaalla. Luetaan yhdessä -ryhmillä on ollut yhteistyötä näistä kaikkien muiden kuntien hankkeiden kanssa, paitsi ei Meri-Lapin tai Pudasjärven, joissa ei toimi Luetaan yhdessä -ryhmää. Verkoston ja hankkeiden välinen yhteistyö on ollut pääasiassa viestinnällistä, mutta useat hankkeet ovat tarjonneet verkoston vapaaehtoisille mm. koulutuksellista tukea. Espoon ja Vantaan hankkeet ovat pienimuotoisesti myös rahoittaneet verkoston toimintaa.⁴

⁴ Luetaan yhdessä -verkosto on laatinut Osallisena Suomessa -yhteistyöstä raportin, joka on saatavissa pyydettyä hankkeen koordinaattorilta.

Taulukko 4. Yhteistyökumppanien erittely toimialoittain

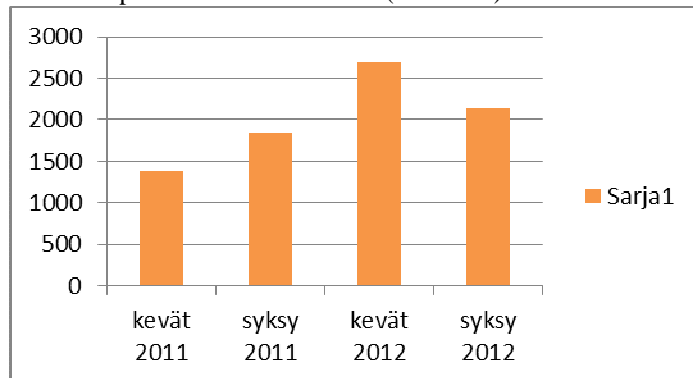
Toimija	Ryhmätiloja
Kunta:	
Kirjasto	4
Asukastalo	5
Nuorisotalo	6
Kaupungin monikulttuurinen kokoontumistila	5
Aikuistyön työpaja	1
Avoin päiväkot	2
Yhteensä	23
Kunta + Kolmas sektori:	
kunta + järjestö	2
kansalaistoimintakeskus (kunta + RAY)	2
Yhteensä	4
Kolmas sektori:	
Kansallinen järjestö tai yhdistys	5
Setlementti	5
Rahasto	1
Asukasyhdistys	2
Maahanmuuttajayhdistys	3
Yhteensä	16
Valtio (+ Kolmas sektori):	
Valtio + RAY + Diakonissalaitos	1
Vankila	1
Yhteensä	2
Opisto:	
Kansalais-, työväen- tai aikuisopisto	6
Aikuislukio	1
Yhteensä	7
Muu:	
Kotiopetus	3
Seurakunta	6
Yhteensä	9
Yhteensä kaikki (yhdessä tilassa voi toimia useita ryhmiä)	61

Taulukossa 1. on eritelty Luetaan yhdessä -verkoston yhteistyökumppaneita ryhmätiloittain. Yhdessä tilassa voi toimia useampia ryhmiä. **Useimmiten toimitilat tarjoaa kunta, 38 % tiloista, tai kolmannen sektorin toimija, 26 % tiloista.** Myös seurakunnat ja opistot tarjoavat verkostolle useita ryhmätiloja.

Opetuksen määrä ja kansantaloudellinen vaikutus

Verkostossa annettiin suomenkielen opetusta vuoden 2011 aikana yhteensä 3236 tuntia ja vuoden 2012 aikana 4827 opetustuntia. Yhteensä toimintakauden aikana opetusta annettiin 8063 tuntia (a 45 min.).

Kuva 2. Opetuksen määrä tunteina (a 45 min.)

Tässä laskelmassa on kuitenkin huomioitu ryhmien tarjoama opetusmäärä. Toimintakauden aikana yhdellä Luetaan yhdessä -opetuskerralla oli läsnä keskimäärin 3,85 opettajaa. Näin ollen kauden aikana opetusta annettiin maahanmuuttajanaishille 31 043 vapaaehtoistuntia (a 45 min.), täysiä tunteja 23 282. Myös Luetaan yhdessä -verkoston hallintoon käytetään vuosittain suuri määrä vapaaehtoistyötunteja.

Juhani Laasasen Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset -tutkimuksen mukaan voidaan laskea ns. RegFin-mallia hyödyntäen vapaaehtoistyön taloudellinen vaikuttavuus. Laskennassa jaetaan toiminnan todelliset henkilöstökustannukset toteutuneella vapaaehtoistyön tuntimäärällä, jolloin saadaan keskimääräinen tuntipalkka sosiaalikuluneen. Luetaan yhdessä verkoston tuntipalkka oli mallia hyödyntäen 2,15 euroa. Laasasen tutkimuksen mukaan julkisen sektorin terveydenhoidon ja sosiaalipalveluiden palkansaajakorvausten perusteella laskettu työntekijän tuntihinta on 23,15 euroa. Luetaan yhdessä -verkoston erityispiirteet huomioiden palkkakustannuksien vertaamiseksi voidaan kuitenkin vertaus tehdä sivutoimisen tuntiopettajan palkkioon. Tällöin työntekijän tuntihinta on hieman korkeampi 28,65 euroa⁵. Laskentakaavaa hyödyntäen tulokseksi saadaan, että Luetaan yhdessä -verkoston vapaaehtoistyön arvo oli 617 063 euroa toimintakauden 2011–2012 aikana. Mikäli vastaava opetus olisi toteutettu kunnallisesti, olisivat jo pelkät minimipalkkakustannukset olleet 667 000 euroa.

Taulukko 5. Vapaaehtoistyön taloudellinen vaikutus

Luetaan yhdessä	Työtunteja/ 2011–2012	Palkka, €/tunti	Palkkakust./ vuosi, €
Vapaaehtoistyö	23 282	2,15	49 966
Opetushenkilöstö: sivutoiminen tuntiopettaja	Työtuntien hinta	Palkka, €/tunti	Palkkojen suhde
Palkkatyö	667 029 €	28,65	13,3
Työn tuotos	617 063€		

⁵ Sivutoimisen tuntiopettajan tuntipalkkio alemmillaan 23,65€ tunti, Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen 2010–2011 mukaan. Sivukuluneen tuntipalkka on 28,65 € tunti.

Luetaan yhdessä -verkoston toteutuneet kulut olivat toimintakauden aikana kokonaisuudessaan 129 877 €. Verkoston opetuksessa oli samaan aikaan keskimäärin 918 opiskelijaa⁶, jolloin vuosittaiset kustannukset yhtä opiskelijaa kohden olivat 140 euroa. Tähän kustannukseen sisältyy myös opiskelijoiden ilmaiseksi saamat opetusmateriaalit ja -kirjat. Samaa laskentakaavaa noudattaen⁷ yksittäisen ryhmän kulut olivat 2200 euroa vuodessa.

Toiminnan tuloksia

Koska verkoston toiminnassa on kyse vapaaehtoistoiminnasta, ovat oppimistavoitteet verkostossamme väljät. Muodollisia oppimistuloksia ei määritellä, eikä opiskelijoille järjestetä kokeita. Opettajat arvioivat itse opiskelijoidensa edistymistä sekä omilla kriteereillään että käyttäen verkoston kotisivuilla saatavissa olevia arviointilomakkeita. Osa opiskelijoista käy myös muilla kursseilla tai kielitunneilla, mistä syystä eri tahojen osuutta kielitaidon kehittymiseen on vaikea arvioida. Verkoston päämäärä on, että opiskelija saa verkoston tukemana opiskelu- tai työpaikan tai pääsee jollekin viranomaisen järjestämälle suomen kielen kurssille, johon opiskelijan aikaisemmin ei olisi ollut mahdollista osallistua tai toiminta edistää muulla tavoin henkilön kotoutumista. Toimintakauden 2011–2012 aikana 376 opiskelijaamme ympäri Suomen siirtyi eteenpäin ryhmitämme muihin opintoihin tai työhön.

Verkostomme kokee tärkeäksi myös naisten sosiaalisen vahvistamisen ja osallisuuden edistämisen. Lukukausittain opettajat raportoivat, onko joku opiskelijoista osoittanut kuluvan lukukauden aikana lisääntyntä osallisuutta tai verkostoitumista uusiin ihmisiin (suomalaisiin tai maahan muuttaneisiin). Raporttien pohjalta voidaan todeta, että opettajien mukaan verkostomme opiskelijoista 239 henkilöä vuonna 2011 ja 637 henkilöä vuoden 2012 aikana on edistynyt kotoutumisessaan yllä mainitusti. Luvut voivat sisältää samoja henkilöitä.

Opetusryhmiä pyydettiin arvioimaan ryhmänsä opiskelijoiden oppimistuloksia alla olevalla asteikolla kevätlukukauden 2012 päätyttyä. Osa ryhmistä katsoi arvioinnin liian hankalaksi tai esitti kuvailevia tietoja antamatta tarkkoja lukumääriä. Kaikkiaan 50 ryhmän arviointi on tehty esitetyllä tavalla. Opettajien arvion mukaan 92 % opiskelijoistamme edistyi opinnoissaan huomattavasti tai jonkun verran lukuvuoden 2012 aikana.

Taulukko 6. Opiskelijoiden edistyminen vuoden 2012 aikana

Kuinka moni opiskelija on	kpl	%
edistynyt huomattavasti	257	29
edistynyt jonkin verran	551	63
ei ole edistynyt juuri lainkaan	71	8
Yhteensä:	879	100 %

⁶ Toimintakauden alkaessa opiskelijoita oli 728 ja lopussa 1107 opiskelijaa.

⁷ Toimintakauden alkaessa ryhmiä oli 47 ja lopussa 70.

Luetaan yhdessä -toiminnan hyödyt vapaaehtoisten näkökulmasta

Luetaan yhdessä opettajat vastasivat raporteissaan myös kysymykseen siitä, mikä heidän mielestään vapaaehtoisena toimimisessa on tärkeintä. Opettajat kokivat erityisen palkitsevaksi konkreettiset tulokset opiskelijoiden kotoutumisessa. Heistä on palkitsevaa osoittaa ystävyyttä opiskelijoille ja esitellä heille suomalaista elämänmuotoa. Myös opiskelijoiden itsevarmuuden kehittyminen koettiin tärkeäksi. Lisäksi yhdessä olo ja tekeminen toivat iloa vapaaehtoisille.

Pienet askeleet tuovat iloa arjessa. Eräs opettaja toteaa: ”Tärkeää on rohkaista naisia pois kotiympäristöstä, kannustaa ja opastaa opiskelijat jatkokoulutukseen ja työhön. Työ on meille vapaaehtoisille antoisaa. Saamme itsellemme varmasti yhtä paljon kuin opiskelijat.”

Verkoston tavoitteiden saavuttaminen

Uuden toimintakauden alkaessa tammikuussa 2011 Luetaan yhdessä -verkoston ohjausryhmä asetti kaksivuotistavoitteet Luetaan yhdessä -verkostolle:

- 10 uutta opetusryhmää
- 50 uutta opettajaa,
- 60–80 uutta opiskelijaa,
- 3 kansainvälistä klubia (nykyisin Auroras),
- lisää ruotsinkielisiä ryhmiä,
- lisää työperäiseen maahanmuuttoon liittyviä iltaryhmiä ja
- lisää opiskelevien maahan muuttaneiden naisten opiskelua tukevia opetusryhmiä.

Asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin: Uusia opetusryhmiä syntyi yli kaksinkertainen määrä tavoitteisiin nähden, 23 kappaletta. Tavoiteltu vapaaehtoismäärä saavutettiin lähes kolminkertaisesti: 138 uutta vapaaehtoista, ja tavoiteltu opiskelijamäärä saavutettiin yli nelinkertaisesti, 379 uutta opiskelijaa.

Auroras-toimintaa suunniteltiin vuosi 2011 ja pilotoitiin Helsingissä vuosi 2012. Vuoden 2012 lopussa toimintaa suunniteltiin lisäksi Turkuun, Vaasaan ja Tampereelle. Ruotsinkielisiä ryhmiä saatiin yksi lisää Närpiöön, ja vuoden 2012 lopulla suunnitteilla oli lisäksi ruotsinkieliset ryhmät Raaseporiin ja Helsinkiin. Opiskelijoita ja työssäkäyviä maahanmuuttajia palvelevia iltaryhmiä perustettiin Hämeenlinnaan, Lahteen, Kuopioon, Turkuun sekä Vaasaan.

Pidemmän ajan haasteita verkostolla on mm. Auroras -toiminnan vakiinnuttaminen sekä Luetaan yhdessä -toiminnan rahoituksen turvaaminen tuleviksi vuosiksi. Verkoston toiminta on osoittautunut valtakunnallisesti tärkeäksi hankkeeksi toimintakauden aikana, ja se tarjoaa monelle kunnalle erinomaista lisäapua maahanmuuttajien kotouttamistyöhön. Kuten luvussa Yhteistyökumppanit voidaan havaita, on moni kunta sitoutunut Luetaan yhdessä -verkoston toiminnan tukemiseen tarjoamalla toiminnalle tilat ilmaiseksi. Jotta verkoston toiminta voidaan turvata myös jatkossa, tarvitaan rahoitusta oppimateriaali-, koulutus sekä henkilöstökustannuksiin keskitetysti myös tulevaisuudessa. Keskipitkä rahoituskausi toisi toiminnalle luotettavan perustan, jonka avulla rakentaa parempaa monikulttuurista Suomea.